

Баула Діана Марія
студентка I-го курсу,
спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Тернопільський національний педагогічний
університет імені В. Гнатюка
Науковий керівник: Ольга Сорока

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФЕСТИВАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті розкрито характерні особливості фестивального менеджменту. Висвітлено сутність поняття «фестивальний менеджмент». Особлива увага приділена правилам організації фестивалів та охарактеризовано завдання організатора. Розкрито історію організації музичного фестивалю «Файне місто».

***Ключові слова:** фестиваль, менеджмент, організація, культура, дозвілля, фестивальний менеджмент, менеджер–організатор, мистецтво.*

Доволі важливе місце у забезпеченні культурно-дозвіллевих потреб людини займають фестивалі. Їхнє проведення має величезне значення для налагодження єдиного культурного простору держави. Для багатьох людей саме фестивалі стають особливою частиною світогляду, допомагаючи задовольнити естетичні, рекреаційні, гносеологічні потреби. Людина, зважаючи на зростання соціального напруження, численні фінансові та економічні проблеми, змушена шукати розради. Фестиваль сьогодні є справді «джерелом свята», оскільки приносить у буденність відчуття радості, відпочинку, новизни тощо.

Організація фестивалю – дуже складне і відповідальне завдання, оскільки його проведення нерідко пов'язане з участю представників іноземних держав, великою кількістю гостей і учасників, значними витратами часу і коштів. Фестивальний менеджмент – це процес планування, організації, реалізації та контролю впродовж усього заходу для досягнення координації людських, матеріальних та творчих ресурсів, необхідних для ефективного виконання завдань [1].

При організації фестивалю важливо не упустити жодної деталі, адже будь-яке непорозуміння може призвести до серйозних конфліктів, особливо якщо це міжнародний фестиваль. Тому

організатор повинен забезпечити чіткий план підготовки і проведення фестивалю; грамотно розподілити обов'язків між співробітниками і призначити відповідальних осіб за кожен етап підготовки; перевірити наявність необхідної технічної бази; чітко проконтролювати виконання розпоряджень і виконання пунктів плану.

При підготовці фестивалю, в першу чергу, необхідно сформувати організаційний комітет, до якого входять працівники адміністрації, комітету з культури та інші. Вони розробляють положення фестивалю [3]. Положення містить назву (тему) фестивалю; мету й порядок його проведення; терміни та умови проведення; кількісний та якісний склад учасників, репертуар або завдання; реквізит організаторів для вирішення організаційних питань або надання методичної допомоги [2].

Вважаємо, що фестивалі є невід'ємною частиною культури багатьох країн світу, адже під час таких свят створюється драйвова атмосфера, що приваблює гостей з інших міст та навіть країн. Саме тому практично кожна людина колись чула про свято фарб «холі» в Індії або фестиваль «вівсянки» в США тощо.

Приємно відзначити, що фестивальний ринок в Україні не менш динамічний, одні фестивалі змінюються на інші, коли проживають свій життєвий цикл – народжуються та вмирають, адже ринок оновлюється. Тому сьогодні фестивальні заходи проводяться не лише у містах-мільйонниках, а й у невеликих обласних центрах, йдеться про кіно-, джаз-, гастро- та інші формати. Проте все постійно розвивається та покращується, з'являються нові інновації технології, змінюється якість звуку та обладнання. Яскраві приклади — Atlas Weekend, який цього року відвідали близько 530 тис. гостей, або Leopold Jazz Fest – 100 тис. гостей, та багато інших.

При організації фестивалів слід дотримуватись таких правил. По-перше, необхідно спланувати тематику. Уявіть, для кого це свято – дітей чи дорослих; що там відбуватиметься – конкурси, розваги, майстер-класи чи концерти; чи будуть там фудкорт та якого формату – це «острівець», будиночок або інший формат, до якого звикли гості фестивалів. При цьому необхідно все це поррахувати, не тільки приблизну кількість учасників, а й квадратні метри, що вони займатимуть, для того, щоб схематично представити їхнє розташування.

По-друге, необхідно передбачити достатньо часу на підготовку фестивалю. Для цього завчасно сплануйте свято, адже невеликий фестиваль без масштабної рекламної кампанії на біг-бордах та сіті-лайтах готується за 2-3 місяці, а масштабний – за 6-12 місяців. По-третє, варто враховувати сезонність, оскільки будь-який фестиваль – це сезонний бізнес, в якому є високий – весна та осінь, і низький – зима та літо, сезони. Адже влітку багато людей подорожують містами, відпочивають на морі та за кордоном, а вихідними днями відпочивають за містом, а не на фестивалі. Взимку люди більше часу проводять вдома.

По-четверте, варто правильно обрати день проведення фестивалю. Найкращий час – субота та неділя, а от будні – не найкращий час для проведення. Багато хто з підприємців проводять фестивалі під час державних свят, що припадають на Різдво, День Конституції та інші. Тому варто зважити всі «за» та «проти» перед проведенням фестивалю. По-п'яте, необхідно обрати зручний формат для проведення фестивалю, що відповідає запиту та обраному для проведення місцю. Зазвичай фестивалі проводять у парках, на площах, набережних та інших місцях скупчення людей, або ж поруч чи всередині торговельно-розважальних центрів.

По-шосте, обов'язково необхідно тримати всі дозволи. Якщо вирішили проводити в ТРЦ, то домовляйтеся з керівництвом, а якщо у громадських місцях, то отримайте дозвіл в органах місцевого самоврядування – селищній, районній, міській радах. Ще одним важливим аспектом, що необхідно враховувати при проведенні фестивалю, є пошук коштів – фандрайзинг. Перед тим, як шукати, ретельно порахуйте витрати, а вже потім шукайте кошти, наприклад, компанії, що можуть стати спонсорами. Інколи свята можуть фінансуватися торговельно-розважальними центрами. А ще можна домовлятися про бартер.

По-сьоме, необхідно розказати про себе всім. Приміряйте на себе роль «піарника». Створіть сторінку заходу в соціальних мережах, знайдіть контакти та запросіть туди усіх – блогерів, журналістів профільних та інших видань. Та не лише запросіть, а й напишіть листи та особисті повідомлення. Завдяки такій активності можна отримати відгуки про захід в оглядах, запити на коментарі та запрошення на теле- та радіоєфіри. По-восьме, приготуйтеся до форс-мажорів, наприклад, несприятливі погодні умови при проведенні

свята на вулиці. Для цього варто продумати план «Б». При організації та проведенні фестивалів обов'язково необхідно слідкувати за тенденціями на ринку [4].

Доволі складно організувати фестиваль так, щоб все було ідеально. Однак, чим більше фестивалів проводить організатор та його команда, тим кращим він буде ставати кожного року. Гарним прикладом є музичний фестиваль «Файне місто», який проводиться щорічно поблизу м. Тернопіль, починаючи з 2013 року. За цей час фестиваль отримав статус «міжнародний» і в ньому беруть участь триб'ютори всесвітньо відомих рок-гуртів.

Основні цілі фестивалю «Файне місто»: єднання України; популяризація української культури, активного відпочинку та розвиток фестивального руху в Україні. Внаслідок неможливості проведення «Файного Міста» у 2020 році через пандемію covid-19 організатори вирішили зняти фільм про фестиваль, у якому розповіли про всі факапи організації та роботу організаторів. За 8 років свого існування фестиваль став масштабною подією, куди щороку з'їжджаються тисячі людей. На початку на ньому виступало кілька відомих українських рок-гуртів та багато «перспективних, але невідомих» локальних виконавців. І взагалі, перший фестиваль проходив на маленькому острівці «Чайка», що у м. Тернопіль. Зараз же організатори роблять повноцінний лайнап з сімома сценами. У останні роки хедлайнерами були Lorde, Powerwolf, The Rasmus, Oomph!, To The Rats And Wolves. Організатори «Файного Міста» впевнені, що кожен стикається з різними труднощами при організації фестивалів. Це можуть бути технічні проблеми, незадоволеність відвідувачів, погана погода чи навіть гурт, який не прилетів на фестиваль через втрачений закордонний паспорт. Головне завжди знаходити вихід з ситуації [5].

Проведення фестивалю – дуже складна, але цікава задача. Як одна з форм соціокультурної діяльності, фестивалі виявляють таланти і створюють можливості для творчого зростання в умовах найбільш сприятливого професійного спілкування, формують культурний образ території і роблять її «видимою», позитивно впливають на економіку і об'єднують різні соціальні групи для участі в культурному житті місцевого співтовариства.

Список використаних джерел

1. Бабков В. Фестивальний менеджмент. М. : ART-менеджер, 2007. 426 с.

2. Бірженюк Г. М., Марков А. П. Основи регіональної культурної політики та формування культурно-дозвіллевих програм: монографія. СПб, 1999. 128 с.
3. Гойхман О. Я. Організація та проведення заходів. М. : ИНФРА-М, 2008. 119 с.
4. Дево О. Як організувати фестиваль. URL: <https://buduysvoe.com/publications/yak-organizuvaty-festyval>
5. Зданевич Л. Фестиваль «Файне місто» та історія організації. URL : <https://liroom.com.ua/news/faine-misto-film/>

Ольга Главацька

доцент, кандидат педагогічних наук,

доцент

Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ ЯКОСТЕЙ ДІЛОВОЇ ЛЮДИНИ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті обґрунтовано сутність поняття «ділова людина». Висвітлено основні значущі якості ділової людини. Вказано основні фахові компетентності, які майбутні фахівці оволодівають під час навчання у закладі вищої освіти. Подано рівні та етапи процесу формування якостей ділової людини у майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності.

Ключові слова: ділова людина, менеджер, соціокультурна діяльність, формування.

Сучасні соціально-економічні та політичні зміни в Україні передбачають активний пошук нових шляхів підвищення ефективності виховання і навчання молоді. Ринкові відносини як об'єктивна реальність, змінили стиль життєдіяльності особистості й суспільства, звичні цінності, стосунки між людьми. Прискорена трансформація суспільства, кардинальні зміни в поглядах на життєві ідеали, зростання пріоритетів ділового способу життя вимагають формування у сучасної студентської молоді якостей ділової людини з метою успішного адаптування в конкурентному ринковому середовищі.